

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ ที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

~~~~~

สิ่งที่ท่านที่ปรึกษาได้กล่าวมาว่า ได้ดำเนินการโครงการนี้มา ๓๗ ปี ซึ่งนับว่าเป็นเวลานาน ฉะนั้นใน
เวลาปฏิบัติมาตอนแรกก็จะมี ครูโรงเรียน ตชด. และก็มีผู้ร่วมปฏิบัติไม่มากนัก แต่ต่อมาก็มีผู้ที่มาช่วยเหลืออยู่
เป็นอันมาก ก็จึงต้องมาทบทวนกัน เช่น จริงๆ ที่เรียกว่าอบรมครู ตชด. นั้น ไม่ใช่เป็นการอบรมแต่อย่างเดียว
แต่เป็นการเล่าสู่กันฟังว่า มีโครงการใหม่ ๆ อะไรบ้าง แล้วก็จะได้ร่วมกันปฏิบัติงานให้ได้ผล ในตอนนี้ก็เป็นช่วง
ที่เสร็จแผนระยะที่ ๔ ไปแล้ว ก็กำลังทำแผนระยะที่ ๕ เมื่อกี้กำลังอ่านอยู่ว่าจะมีเรื่องอะไรบ้าง และก็อาจจะ
มีสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมาบ้าง แต่หลักใหญ่ ๆ ที่เราทำและที่ยึดปฏิบัติมาตลอดคือ ในเรื่องของสุขภาพอนามัยที่เป็น
เรื่องเริ่มต้นขึ้นก่อน เพราะว่า ตอนแรกทีไปดูนั้น เรื่องสุขภาพอนามัยที่มีปัญหานั้นที่จริงก็เห็นง่ายกว่า เรื่อง
การศึกษา เพราะว่าก็เห็นตัวผู้ที่มีสุขภาพอนามัยไม่ดี ไม่แต่เห็นว่าเห็นสภาพทั่วไปของท้องที่ ก็เรียกว่าเป็นเรื่อง
สุขภาพ ถ้าบางแห่งยังไม่ดีนั้นก็ปรับปรุงให้ดี ต่อมาเป็นเรื่องการศึกษานั้น ตามแผนที่ เขียนไว้ก็พูดว่าให้
เป็นการศึกษาแบบที่โบราณ ที่เราใช้กันมา ได้แก่การศึกษา ๔ ประเภท พุฒศึกษา หมายถึงการศึกษาทางด้าน
ความรู้ สติปัญญา วิชาการ แล้วก็ อย่างที่สองคือ จริยศึกษา แม้แต่ไม่ใช่เฉพาะแต่ในประเทศไทยเท่านั้น ใน
ประเทศทั่วโลกที่เขาพูดกันเดี๋ยวนี้ว่าเป็นยุคแห่งอุตสาหกรรม ๔.๐ คือต้องเป็นการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ หรือ
ระบบดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีผลต่อมนุษย์ ต่อสังคมไปอีกมากมาย คือวิชาการที่เรียนนี้ก็อาจจะต้อง
เปลี่ยนแปลงไป บางทีเขาบอกว่า อาชีพบางอย่างอาจจะลดความสำคัญลง อาจจะมีอาชีพบางอย่างมี
ความสำคัญ มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในการกำหนดแบบนี้ เขาก็ยังพูดว่าสิ่งที่สำคัญยิ่งคือจริยศึกษา คนยังมี
อุปกรณ์เครื่องช่วย มีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการใหม่ ๆ สิ่งที่ต้องยึดถือเอาไว้ก็คือ ความดี ความเห็นแก่
ส่วนรวม เห็นแก่สังคม ที่จะต้องช่วยเหลือตนเอง ชื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และก็ต้องช่วยเหลือสังคมเท่าที่จะ
ทำได้ และมีน้ำใจ เรื่องนี้กลายเป็นเรื่องสำคัญที่สุด และที่เรากล่าวมาแล้วที่สำคัญก็คือเรื่องพุฒศึกษา
จริยศึกษา หัตถศึกษา ก็หมายถึงการใช้ความรู้ ที่มีอยู่ นำมาปฏิบัติการแบบทำจริง เพื่อให้รู้จริง เรื่องนี้ก็
กลายเป็นเรื่องสำคัญ หรือเรื่องการใช้มือ ที่จะทำงานฝีมือ งานช่างต่าง ๆ งานช่างนี้ก็จะเลยไปถึงความคิด
สร้างสรรค์ ซึ่งเวลานี้ก็ถือว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องรู้จักการ นอกจากใช้มือเป็นทักษะ ความคล่องแคล่ว
ในการทำงานแล้ว รู้จักทำเรียกว่ามีฝีมือ แล้วก็ก็ต้องมีความรู้ความคิดที่สร้างสรรค์ ที่จะคิดให้ก้าวหน้าขึ้นไป นี้ก็
อยู่ในหัตถศึกษา ส่วนที่อีกเรื่องหนึ่งที่อยู่ในหลักการศึกษา ๔ ประการ ก็คือ พลศึกษา ซึ่งกลายเป็นเรื่องต้นที่

เราเริ่มงานกันนี้ คือให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ รู้จักรักษาตัวในด้านอาหารให้ถูกต้อง ป้องกันโรคไม่ให้เจ็บใครได้ป่วยต่าง ๆ โครงการของเราเริ่มทำงานตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มารดา ผู้ร่วมมือต้องเป็นมารดาและครอบครัว เพื่อให้เด็กกำเนิดมา เป็นเด็กที่มีความสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะดีได้ ทางโรงเรียนจะเป็นอนุบาล ศูนย์เด็กเล็ก ก็ต้องทำเรื่องนี้ต่อไป ในเวลานี้บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างนี้ ทางราชการก็เปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติงานออกไป แล้วโลกของเรา เดียวนี้จะมีอะไรก็ต้องเกี่ยวข้องกับโลกนี้เข้าไปทั้งโลก บางทีอยู่คนละซีกโลก แต่ว่าด้วยเหตุต่างๆ ที่มีอยู่ วิทยาการใหม่ๆ ที่ติดต่อ รวดเร็วทั่วถึง เดียวนี้รุ่นใหม่ๆ เขาก็พูดกันที่มีความร่วมมือกัน ในเรื่องที่จะดูแลเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา อย่างที่เราทำกันมานาน ส่วนกระทรวงศึกษา เมื่อเปิดเทอมมาใหม่นี้ก็มีการเปลี่ยนแปลง การศึกษา เตรียมประถม ก่อนอนุบาลก็เป็น ๓ ปี และก่อนหน้านั้นเขาก็มีหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. ก็ดูแลในเรื่องของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งก็ต้องมีวิธีการอุปการณณ์ใหม่ ๆ อย่างที่ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเขาพูดว่า เขาก็จะอบรมกัน เพื่อให้มีช่วงที่ก่อนประถมศึกษา ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างดีมากขึ้น ในช่วงประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตชด. และก็ต่อจากโรงเรียนประถมศึกษา ก็เข้ามาในส่วนที่เป็นโรงเรียนเอกชน และรัฐบาล สพฐ. เพราะฉะนั้น เป็นยุคของการร่วมมือกันที่ว่าจะต้องทำให้ร่วมกัน บางส่วนถ้า ไปทำในที่เดียวกันก็ถือว่าเป็นการช่วยกันร่วมกันอย่างหนึ่ง แต่ก็ต้องระวังไม่ให้เกิดการทำงาน เข้าไปซับซ้อนกัน ทำให้เสียบุคลากรที่เราอยู่น้อย ก็จะต้องขยายให้ครอบคลุมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะฉะนั้นวิชาการต่าง ๆ ในที่อื่นเขามีเราก็ พยายามเรียนรู้ ให้ มากที่สุด ที่จะพยายามให้แก่วรรณคดีอ่านออก เขียนได้ เพราะว่านี่เป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าเรา อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เราก็จะไม่สามารถใช้สื่อที่จะนำมาเป็น ประโยชน์ต่อตัวเอง และก็จะทำให้อ่านออกเขียนได้ บางคนอาจจะเถียงว่าสมัยนี้สมัยโลกาภิวัตน์ เขาไม่ต้อง เรียนก็ได้ ภาษาไทย ให้ไปเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งในสภาพของบ้านเมืองเรา ก็ยังไม่ได้ เราอยู่แล้วเราทำกันเอง มานานแล้ว ส่วนที่จะทำให้เราก้าวหน้าได้มากที่สุดก็คือภาษาไทย นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของความที่เราจะสื่อสาร กันเองในประเทศ ให้ได้ดียิ่งขึ้น และได้ความช่วยเหลือ แต่ว่าเราก็จะทิ้งเรื่องภาษาอังกฤษไม่ได้ เรื่องของ วัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ที่จะต้องทำให้เราเข้าใจเรื่องของความเป็นมาของกลุ่มชนของเรา แล้วก็พัฒนากลุ่มชนให้ ยั่งยืน เราก็ต้องรู้เรื่องของพื้นบ้านมากขึ้น แล้วก็สิ่งที่สำคัญมากที่จะต้องฝากไว้แก่เยาวชนรุ่นนี้แล้วก็ผู้ใหญ่ที่ จะดูแลเยาวชน คือเรื่องการดูแลทรัพยากรของชาติ จะเป็นพืช สัตว์ ต้นไม้ เรื่องน้ำ ดิน เพราะว่าสิ่งเหล่านี้เป็น สิ่งที่ดูแลชีวิตของเรา และเป็นสมบัติของเราที่เราจะต้องหวงแหนที่จะต้องรัก ถ้าไปทำลายจะเป็นเรื่องที่น่า เสียหาย อย่างเคยไปในเขตตะวันตกของประเทศจีน เป็นทะเลทราย และตอนนี้เขาก็ต้องปลูกพืช เพราะว่า ทราย นี้ เป็นทะเลทราย ทรายก็ปลิวไปทับสิ่งที่เขาจะขยายความเจริญ ทำทางรถไฟ ถนนไป ตอนแรกยังไม่ ตระหนักในเรื่องเหล่านี้ ตัดต้นไม้หมด แล้วก็จะต้องมาฟื้นฟูใหม่ ถ้าต้นไม้หมดน้ำก็หมด ก็ไม่สามารถที่จะ เพราะปลูกหรือทำอะไรต่อไป ต้องปลูกต้นไม้ และก็ต้องทำทางน้ำ ใช้งบประมาณอย่างมากมาย เขาก็บอกให้ ฟังถ้าทำผิดไปแล้วจะกลับไปใหม่เป็นเรื่องที่ยาก เขาบอกว่าถ้าเรายังมีของดีอยู่รักษา เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ

เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราทำกันมาและก็เห็นว่าสำคัญนั้นเดี๋ยวนี้ก็เป็นเรื่องที่กำลังถึงกันทั่วโลกเราก็ควรจะทำ ที่ตอนนี้ก็ให้ศึกษาเรื่องคอมพิวเตอร์ และก็เชื่อการศึกษาที่จะต่อไป แต่บางทีก็มีคอมพิวเตอร์ ก็มีสื่ออินเทอร์เน็ต แต่ว่าถ้าเราใช้สื่อเหล่านี้ไม่เป็น ใช้แต่ในเรื่องเล่น เรื่องบันเทิงอย่างเดียว หรือว่าในการกล่าวร้ายคนก็มีนะ ก็ไม่มีประโยชน์ต่อเรา ก็ต้องใช้ให้เป็นในการที่จะสืบค้นความรู้ต่าง ๆ สืบค้นนั้นก็ต้องใช้ความรู้ที่ดี ต้องใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ถ้ายิ่งรู้มากก็ยิ่งสืบค้นมากหรือจะต้องสืบค้นมาพยายามจดจำสิ่งต่าง ๆ เพราะว่าอย่างนักเรียนยังเป็นเด็ก ๆ นี่ยังความจำดีกว่าผู้ใหญ่ และก็ต้องศึกษา ลองคิดต่อว่าสิ่งที่เราประสบ ได้พบ ได้ความรู้มานั้น จะเอาไปทำต่อ และเอามาใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไปอย่างไร เหล่านี้ ผู้ใหญ่ต่าง ๆ ก็ตอนนี้เขาก็ได้มาร่วมกันหลายท่าน และที่มากช่วยกันทำงาน ก็ต้องขอขอบคุณทุกๆ ท่าน ขอให้ทั้งผู้ใหญ่และทั้งเด็กในที่นี้มีความสุข ความเจริญและก้าวหน้าและก็มี ความสบายทั้งร่างกายและจิตใจสืบต่อไป